

Mestre Soberanas, adéu!

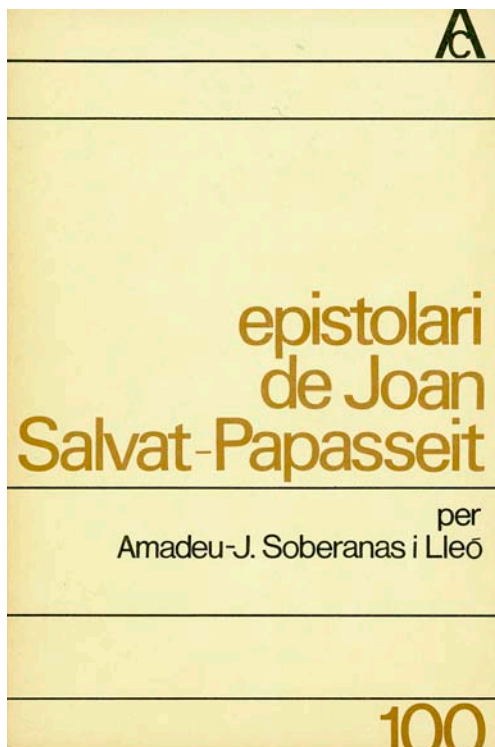
Joan Abelló Juanpere

Mai tan ben dit, per a una persona creient com ell. Com a filòleg, l'Amadeu-J. fou un dels més grans experts de la seva generació, va saber editar tant textos que l'unien amb afecte a la seva terra, el Misteri medieval de la Selva del Camp (*Representació de l'Assumpció de Madona Santa Maria*, s. XIV imprès el 1983), que ell va recuperar i, en col·laboració, les *Homilies d'Organyà* (2001 i 2005), com fer veritables prodigis d'erudició. Les *Homilies* són el primer text escrit en part en llengua catalana (s. XII), a ressaltar que els nostres veïns a l'oest, fa quatre anys varen regular tres segles en la cursa, del XII al IX. Sempre competint!

La seva terra va ser la catalana, sense restriccions. Va néixer accidentalment al Catllar, el 1938. Si considerem la Guerra Civil espanyola com un accident, més que una revolta feixista. Als estudis del Seminari de Tarragona es va habituar al llatí, ara més mort que mai gràcies a l'actual defici per les humanitats, i a freqüentar biblioteques i arxius, que no deixaran de ser la seva llar. No en va la fitxa que li dedica la GEC, de la qual estava tan satisfet a inicis dels 80 i, recentment posada al dia, el defineix com un filòleg i bibliògraf.

Un filòleg activista, i no exempt de polèmiques, que utilitzarà la docència i els càrrecs de responsabilitat com una contribució cívica a la plenitud nacional. Des de l'originària ciutat de Tarragona, com a director del *Butlletí Arqueològic*, de 1969 a 1975, al posterior destí a Barcelona, on exercirà de conservador d'arxiu, i de manuscrits i de reserva impresa de la Biblioteca de Catalunya (1969-1993). I gestionarà les Edicions Barcino, patrocinades per Lluís Carulla, com a director literari de 1985 al 2005. Feines totes compartides amb la docència universitària. Llicenciat i doctorat en filologia romànica a la Universitat de Barcelona, hi con-

Amadeu-J. Soberanas i Lleó (maig de 1938-abril de 2014), a més de la seva tasca com a filòleg i bibliògraf cal recordar-lo també com a estudiós de personatges determinants de l'avantguarda catalana, sobre tot Joan Salvat-Papasseit. Amb el seu epistolari volia facilitar la versmenblança de posteriors assaigs biogràfics. Esperança vana, i no del tot aconseguida.

tinuarà com a professor, entre 1964 i 1986. On el vàrem conèixer i veure exercir a les austeres aules de la plaça de la Universitat, com a professor de literatura catalana medieval, i d'altres períodes. I clourà el cicle a la UAB, com a professor i més tard catedràtic de filologia romànica de 1990 a la jubilació, el 2008.

Malgrat una immerescuda fama de sever, les classes mantenien l'interès del rigor de la matèria amb una afable i respectuosa distància crítica vers els indoctes destinataris. Una llegenda urbana de la qual vaig fer cas omís, que el definia com a conspicu menja-reusencs, explica els rònecs temps que li va tocar viure. Una de les seves prime-

res publicacions (*Leyendas históricas de Tarragona*, 1965) va passar per la foguera, recordant els fets de la Babelplatz del Berlín nazi però a la plaça de Mercadal de Reus. L'emprenyament dels capitostos franquistes per una llegenda sobre l'origen tavernari de Reus,

com a presó romana de Tàrraco, va fer recórrer a la soferta confrontació local, com a substitut d'altres mancances estructurals. Injustícia arranjada per l'historiador reusenc Pere Anguera, prologant la nova edició en català del 2002. Pel que fa als esmentats prodigis d'erudició editats, la llista és interminable i més val recórrer a la GEC, o a l'únic obituari, que fins al moment se li ha dedicat –en espanyol!– i publicat al *Diari de Tarragona* (19/4), abans d'avorrir el lector. Però per trencar també amb un altre mite, la seva poca accessibilitat, només cal veure els treballs compartits amb les primeres plomes del sector. Des del *Panorama de la lexicografia catalana* (1986), amb Germà Colón, i el mateix any un volum sobre les noves rimades del segle XIV, amb Lola Badia, i un cop d'ull a les avantguardes històriques posterior al seu fonamental aplec (*Epistolari de Joan Salvat-Papasseit*, 1984) com fou l'epistolari de Joan Miró a J.F. Ràfols (1993) amb Francesc Fontbona a l'esmentada edició de les *Homilies*, amb Armand Puig i Andreu Rossinyol. Sense oblidar els rars *Quaderns d'exorcismes*, de Jacint Verdaguer amb Joan Bada i Joan Santanach (2002). L'atenció a Verdaguer a les Edicions Barcino, quan ell les va dirigir, fou constant.

Pot un filòleg, especialitzat en l'àrea medieval, i bibliògraf, influir en la vocació artística d'un jove estudiant en principi destinat a l'escorcoll d'arxius? Pel que sembla, sí! I l'ajut en el projecte de l'epistolari de Salvat-Papasseit fou ben contaminant. En dur a terme *in situ* tota la recerca italiana, en l'entorn futurista. Un projecte que ell donava com a obert (*Quadern El País*, n. 599, 1994), i que una llarga malaltia el va truncar, fa temps, com també totes les altres tasques de recerca.

jabello@eina.cat